

OVERDENKING BIJ OPENBARINGEN 5

Advent is de tijd van **hopen**, verlangen en uitzien naar iets dat nog komen moet, iets dat nog **verborgen** is. Op deze eerste Adventszondag lezen we uit misschien wel het vreemdste Bijbelboek dat er is. Het wil iets onthullen, -waarom anders dat woord: *openbaring*? Maar het lijkt vooral veel te **versluieren**, met geheimtaal, met bizarre beelden die ver van ons afstaan. Waar de titel veel belooft, stelt de inhoud al snel teleur. Wat moet een realistisch denkend mens uit de 21^e eeuw daar nu mee aan?

Nu wil het geval dat het gedeelte dat wij gelezen heeft juist gaat over dit soort frustratie. Het gaat over een **boek** dat voor je ligt, maar dat je **niet** kunt **openen**. De inhoud geeft zich niet aan je prijs.

Johannes schrijft hier over **verlangen** en hoop. Verlangen naar inzicht. Hoop op begrip. Want we willen niet alleen maar leven, we willen ook weten waarom we leven. Wij willen zo graag iets van onze wereld, van ons leven, van de dingen die er gebeuren, **begrijpen**. Dat verlangen onderscheidt ons van andere levende wezens.

De een wordt gegrepen door **wetenschap** en techniek, de manier waarop de materie werkt en de dingen in elkaar zitten en volgt momenteel vol belangstelling de boringen op Mars. De ander wil alles weten over **politiek en geschiedenis**, de manier waarop de mens handelt en zijn omgeving beïnvloedt. Weer een ander is geboeid door psychologie en het **innerlijk** van de mens, wat die mens beweegt.

Toen ik zo'n 35 jaar geleden besloot om **theologie** te studeren was dat ook omdat ik dacht dat in die studie alles zo'n beetje bij elkaar komt, de wonderlijke wereld **buiten** ons en de boeiende wereld **binnen** ons.

Vol **verwachting** begon ik eraan. We kregen van alles te horen over tijden van lang geleden, over allerlei soorten godsdiensten en samenlevingen, over mensen en wat zij denken en wat hen beweegt. Ik bestudeerde het allemaal ijverig in de hoop dat ik iets zou vinden waar door ik het zou gaan begrijpen. Ik geloofde, -het was een vorm van geloof, van vertrouwen-, dat als ik maar genoeg mijn best zou doen en lang genoeg zou volhouden me iets belangrijks zou worden **geopenbaard**.

Ik moet zeggen dat de **teleurstelling** die Johannes hier beschrijft en die hem tot tranen toe beweegt me bekend voorkomt. Misschien kent u hem ook. Want er leek eerder het **omgekeerde** te gebeuren van waar ik op had gehoopt. In plaats van een grotere openheid en verheldering kwam er alleen maar een grotere **verwarring**. Het boek bleef dicht. Er zijn zoveel verschillende godsdiensten en zoveel overtuigingen, alleen al binnen het christelijk geloof zijn er zoveel kerken en iedereen meent natuurlijk dat hij het bij het rechte eind heeft. Wie zal dan zeggen hoe het echt zit?

Onze tekst vertelt over een boek dat **gesloten** blijft, kennis waar wel naar wordt verlangd, maar waar je niet bij kunt. De conclusie is dat **geen enkel mens** erbij kan, wat mensen ook allemaal pretenderen. De zin van het leven blijft verhuld, voor eeuwig. Dat is de ontdekking die Johannes doet als hij daar helemaal alleen op het eiland Patmos zit en veel tijd heeft om na te denken.

En deze ontdekking brengt hem tot **tranen**. Dat geen mens in staat is, waardig is, om het boek des levens te openen vervult hem met wanhoop. Dat vind ik ontroerend. Hij had er ook zijn schouders over op kunnen halen: zo is het gewoon. Zijn tranen zeggen iets over zijn **verlangen**. Hij huilt omdat hij zó graag had gewild dat het anders was, dat de mens wel inzicht gegund is, het zien van een diepere samenhang.

En dan vertelt het verhaal dat hij een stem hoort, dat er iemand is die tegen hem zegt: Droog je tranen, want dat waarnaar jij zo verlangt, dat is er wél. Anders dan jij denkt, maar het is er wel. **Het boek zal opengaan**. Niet jij zelf kunt het openen, maar **iemand anders** zal dat voor je doen.

Ik denk dat Johannes met zijn boek in al die bijzondere beeldtaal van engelen en geesten en een troon iets op ons over wil brengen dat hij **zelf** zo heeft ondergaan. Een visioen, een openbaring. De ervaring dat er iets opengaat dat daarvoor duister, ontoegankelijk en gesloten was.

En ook dat herken ik en ik hoop dat dat ook voor u geldt. Hoe het precies gegaan is, ik zou het echt niet meer kunnen zeggen. Maar ik weet wel dat er ergens tijdens die studie die de raadselen alleen maar leek te vergroten ook een **ander besef** doorbrak. En dat kwam juist niet doordat ik zo mijn best deed, het stond los van mijn eigen inspanningen. Het was alsof een ander dat gesloten boek voor mij opende.

Het is moeilijk om voor die ervaring woorden te vinden, maar deze openbaring heeft alles te maken met het beeld dat Johannes hier beschrijft. Het **beeld van het lam**, dat de kern vormt van zijn verhaal.

Een lam is een jong en onschuldig dier. Het verbeeldt **zuiverheid**. Het staat voor een houding die haaks staat op het verlangen om van buitenaf de dingen te begrijpen en er greep op krijgen. Het straalt een ander soort weten uit, een **weten dat van binnen komt** en voortvloeit uit het **middenin het leven** gaan staan. Zoals Christus middenin het leven is gaan staan. Middenin alle chaos en onmacht, middenin alle raadselen, middenin alle pijn.

Afgelopen week hoorden we hier in de kerk het indrukwekkende verhaal van **Dema Nazha**, hoe pater Frans van der Lugt in de belegerde stad Homs in Syrië mensen nabij probeerde te zijn, middenin al die chaos, nood, pijn, vragen. Zijn verlangen om mensen nabij te zijn raakte haar zo sterk op een moment dat zij niet meer wist hoe ze verder moest dat zijn verlangen ook haar verlangen werd. Het werd een doel om voor te leven.

Het verlangen naar inzicht kan ook een verlangen zijn om te bezitten dat je los moet laten, dat plaats moet maken voor een ander verlangen en een andere **beweging**: die van het **jezelf geven**, door je ten volle begeven in dat leven vol raadselen, en het jezelf durven verliezen.

Alleen wie deze beweging kan maken is **waardig** het boek van het leven te openen, zegt het boek Openbaring ons. Alle macht, rijkdom en wijsheid, alle kracht, eer, lof en dank komen toe aan deze zichzelf gevende beweging, de beweging van het lam, die van Jezus. Ongewapend trad hij de mensen tegemoet. Het enige waar hij mee op weg ging was vertrouwen in de kracht die van God komt. Zijn enige drijfveer was het verlangen mensen nabij te zijn, alle mensen, wie zij ook zijn.

Een andere, diepere waarheid dan deze zichzelf gevende liefde is er in het leven niet te vinden. En het mooie is dat mensen dat ook hebben begrepen en erdoor zijn **geraakt**.

Johannes, daar helemaal alleen verbannen op zijn eiland is er vol van en voorspelt ons dat eens het moment zal komen dat **alle mensen** deze liefde zullen herkennen en er vol van zullen zijn.

Iemand als **Frans van der Lugt** was er al vol van en liet dat in zijn leven zien. Hij had een **doel** om voor te leven en om voor te sterven: mensen nabij zijn, wie die mensen ook zijn, arm of rijk, moslim of christen, het maakte niet uit. Zijn leven was vervuld van een grensoverstijgende liefde waarmee hij anderen aanstak.

Liefde die ook ons **aan wil steken**.

De **vraag** die ons gesteld wordt, die nu in de Adventstijd op ons toekomt, is de vraag: willen we dat laten gebeuren? Zijn we daartoe **bereid**?